

Βόμβα στην κτηνοτροφία της Λέσβου

■ ΤΟΥ Δημήτρη Γκάζη

Η Λέσβος βρίσκεται σήμερα στο επίκεντρο μιας κρίσης που δεν είναι απλώς υγειονομική. Είναι οικονομική, κοινωνική και –αν συνεχιστεί με την ίδια λογική η αντιμετώπισή της– υπαρξιακή για την ίδια την ταυτότητα του νησιού. Ο αφθώδης πυρετός χτύπησε τον βασικό πυλώνα της τοπικής παραγωγής και η διαχείρισή του εξελίσσεται σε μια δοκιμασία που αποκαλύπτει αδυναμίες, καθυστερήσεις και κυρίως την απουσία μιας συνεκτικής στρατηγικής. Το νησί βρίσκεται ουσιαστικά σε καθεστώς περιορισμών, με τη διακίνηση προϊόντων να ελέγχεται αυστηρά, την τυροκομία να υπολειτουργεί και την παραγωγή γάλακτος να καταστρέφεται σε πολλές περιπτώσεις, ενώ οι ίδιοι οι άνθρωποι της παραγωγής παλεύουν να κρατηθούν όρθιοι.

Οι προειδοποιήσεις των ειδικών

Την ίδια στιγμή, ακόμη και οι ίδιοι οι κτηνίατροι του Δημοσίου, σε συνέντευξη Τύπου που παραχώρησε ο πρόεδρος της ΠΟΓΕΔΥ (Πανελλήνια Ομοσπονδία Γεωτεχνικών Δημοσίων Υπαλλήλων), Νικόλαος Κακαβάς, παραδέχονται ότι χάθηκε πολύτιμος χρόνος στην αρχή της κρίσης και ζητούν άμεσα μια σαφή επιδημιολογική εικόνα και ένα εναλλακτικό σχέδιο δράσης, επισημαίνοντας ότι αν τα μέτρα είχαν ληφθεί νωρίτερα, η κατάσταση θα μπορούσε να είναι διαφορετική. Η υποστολέγωση των υπηρεσιών, που λειτουργούν εδώ και χρόνια κάτω από τα όρια αντοχής τους, σε συνδυασμό με καθυστερημένες αποφάσεις,

οδήγησαν σε μια διαχείριση που μοιάζει να ακολουθεί τις εξελίξεις αντί να τις προλαβαίνει. Το πρόβλημα δεν είναι μόνο τα μέτρα που επιλέχθηκαν, αλλά ότι δεν φαίνεται να υπάρχει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο που να συνδυάζει υγειονομική προστασία, οικονομική επιβίωση και διατήρηση της παραγωγής.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η επιλογή της μαζικής θανάτωσης ζώων παρουσιάζεται ως αναπόφευκτη λύση. Όμως η ίδια η επιστημονική κοινότητα αμφισβητεί ότι πρόκειται για τον μοναδικό ή τον πιο αποτελεσματικό δρόμο. Ήδη έχουν χαθεί χιλιάδες ζώα και σε μια περιοχή όπως η Λέσβος, με υψηλή πυκνότητα εκτροφών, η πρακτική αυτή δεν εγγυάται τον έλεγχο της νόσου, ενώ ταυτόχρονα απειλεί να οδηγήσει σε σοβαρή απώλεια γενετικής ποικιλότητας. Η διεθνής εμπειρία έχει δείξει ότι η αποκλειστική προσφυγή στις θανατώσεις συνοδεύεται από τεράστιο κοινωνικό και οικονομικό κόστος, χωρίς να αποτελεί πάντα τη βέλτιστη λύση. Για τους κτηνοτρόφους του νησιού, η απώλεια του ζωικού κεφαλαίου δεν είναι μια προσωρινή ζημία αλλά συχνά το οριστικό τέλος μιας δραστηριότητας που μεταφέρεται από γενιά σε γενιά.

Σε κίνδυνο η φυλή του λεσβιακού προβάτου

Το διακύβευμα ξεπερνά την τρέχουσα κρίση. Η φυλή του λεσβιακού προβάτου δεν αποτελεί απλώς παραγωγικό μέσο αλλά έναν μοναδικό γενετικό πόρο, προ-

ϊόν αιώνων προσαρμογής στο συγκεκριμένο οικοσύστημα. Η απώλειά της δεν μπορεί να αναπληρωθεί, ούτε να αντικατασταθεί από εισαγόμενες λύσεις. Η ίδια η επιστημονική κοινότητα προειδοποιεί ότι η ανεξέλεγκτη μείωση του πληθυσμού της φυλής μπορεί να οδηγήσει σε μη αναστρέψιμη καταστροφή ενός πολύτιμου βιολογικού αποθέματος. Με άλλα λόγια, δεν κινδυνεύει μόνο ένα επάγγελμα αλλά ένα κομμάτι της αγροτικής και πολιτισμικής ταυτότητας του τόπου.

Τι γίνεται με τον εμβολιασμό;

Ακριβώς εδώ αναδεικνύεται η ανάγκη για ένα πραγματικό σχέδιο Β. Η επιστημονική πρόταση υπάρχει και είναι σαφής: Συνδυαστική στρατηγική με επιτήρηση και εμβολιασμό. Ιδιαίτερα ο εμβολιασμός τύπου DIVA δίνει τη δυνατότητα προστασίας των ζώων, διατηρώντας παράλληλα την ικανότητα ελέγχου της επιδημίας και διάκρισης μεταξύ μολυσμένων και εμβολιασμένων πληθυσμών. Σε συνθήκες όπως αυτές της Λέσβου, η προσέγγιση «εμβολιασμός για επιβίωση» καθίσταται αναγκαία στρατηγική που μπορεί να περιορίσει τις απώλειες και να αποτρέψει την κατάρρευση της τοπικής οικονομίας. Το γεγονός ότι αυτή η συζήτηση γίνεται πλέον ανοιχτά από επιστήμονες και κτηνιάτρους δείχνει ότι το δίλημμα δεν είναι αν υπάρχει εναλλακτική, αλλά γιατί αυτή δεν ενεργοποιείται εγκαίρως.

Το γιατί θα πρέπει να ζητηθεί τόσο στις

γενικότερες κατευθύνσεις της ΕΕ για την κτηνοτροφία όσο και στις Ελληνικές ιδιομορφίες. Από την μία πλευρά πληθαίνουν οι καταγγελίες κτηνοτρόφων που κατηγορούν την κυβέρνηση πως αδιαφορεί για προτεινόμενες λύσεις όπως ο εμβολιασμός, οδηγώντας σε μια μαζική καταστροφή ζωικού κεφαλαίου (θυμάστε και την ευλογία μερικούς μήνες πριν) για να μην απαιτηθεί ο έλεγχος του πλήθους των ζώων που υπάρχουν στην Ελλάδα. Στο βωμό της συγκάλυψης των «εικονικών προβάτων» του ΟΠΕΚΕΠΕ, οδηγούν στο απόσπασμα την ελληνική κτηνοτροφία. Από την άλλη η ίδια η Ε.Ε., με τις κατευθύνσεις της για την πρωτογενή παραγωγή, θέτει ασφυκτικά πλαίσια για την επιβίωση της κτηνοτροφίας. Η κατεύθυνση είναι σαφής. Σταδιακή (ή σε περιπτώσεις πιο άμεση και βίαιη) αντικατάσταση της φυτικής και ζωικής παραγωγής των χωρών της Ε.Ε. από εισαγωγές. Όχι τυχαία η επιλογή αυτή «κουμπώνει» τέλεια με συμφωνίες εμπορίου όπως της MERCOSUR, που προβλέπονται καταστροφικές για τους παραγωγούς αλλά ιδιαίτερα επικερδείς για τις βιομηχανίες του βορρά.

Η Λέσβος δεν χρειάζεται άλλες καθυστερήσεις ούτε γενικόλογες υποσχέσεις. Χρειάζεται άμεσες αποφάσεις, επιστημονικά τεκμηριωμένες και κοινωνικά δίκαιες. Γιατί αν συνεχιστεί η ίδια πορεία, το κόστος δεν θα μετρηθεί μόνο σε ζώα που χάθηκαν, αλλά σε έναν ολόκληρο παραγωγικό κόσμο που κινδυνεύει να χαθεί μαζί τους

Σε κρίσιμη καμπή ο αγώνας για τα προσφυγικά

Με ΜΑΤ και χημικά αντιμετωπίστηκαν κάτοικοι των Προσφυγικών της Λ. Αλεξάνδρας και αλληλέγγυοι που βρέθηκαν έξω από το Δημαρχείο Χαϊδαρίου, την ώρα που συνεδρίαζε εκεί το Περιφερειακό Συμβούλιο. Τα αιτήματά τους σχετίζονται με τον αγώνα που δίνουν εδώ και καιρό για την υπεράσπιση της γειτονιάς τους από τα σχέδια ανάπλασης που προχωρά η Περιφέρεια και εργολάβοι. Η Περιφέρεια Αττικής και η κυβέρνηση δεν φαίνονται διατεθειμένες να κάνουν βήμα πίσω. Μπορεί να δηλώνουν ότι «δεν τίθεται θέμα κατεδάφισης ή εγκατάλειψης», μπορεί να δηλώνουν έτοιμοι «να μεριμνήσουν για την στέγαση των σημερινών κατοίκων σε δομές», όμως δεν εγκαταλείπουν τα σχέδια εκκένωσης των κτιρίων και ανάπλασης τους με όρους real estate. Το σχέδιο για «νέες σύγχρονες κοινωνικές κατοικίες» γίνεται σχέδιο αρπαγής της γειτονιάς από τους κατοίκους της, και παράδοσής της στα κάθε λογής συμφέροντα.

Γνωρίζουν πολύ καλά οι διαμένοντες στα προσφυγικά, πως αν φύγουν (έστω προσωρινά), αν διαλυθεί η κοινότητα τους, κανείς δεν θα μείνει για να υπερασπιστεί τη γειτονιά. Και γι' αυτό επιμένουν.

Το δίκαιο των αιτημάτων δίνει δύναμη και αντοχή σε έναν αγώνα που συνεχίζεται, με επίκεντρο την απεργία πείνας του Αριστοτέλη Χατζή που πλέον φτάνει τις 85 ημέρες (με τη στήριξη και της δεύτερης απεργού πείνας Suzon Doppagne, που ξεκίνησε την απεργία πείνας την Πρωτομαγιά). Μαζί πυκνώνουν και οι δράσεις αλληλεγγύης και ενημέρωσης ευρύτερα της κοινωνίας. Και όμως η θεσμική αδράνεια, αδιαφορεί για την ζωή, αδιαφορεί για την κοινότητα, αδιαφορεί για την γειτονιά. Ο αγώνας δίνεται και απέναντι σε αυτή την συστημική αδιαφορία.

N.T.

